

प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान
योजनेअंतर्गत आदिम जमातींना आवश्यक प्रमाणपत्रे
जलद गतीने उपलब्ध करून देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रआयो-२०२४/प्र.क्र.४५/योजना-१०
बांधकाम भवन, २५ मईबान रोड,
फोर्ट, मुंबई - ४०० ००९.
तारीख: १९ सप्टेंबर, २०२४

वाचा :-

- १) मा.उपमुख्यमंत्री (गृह), महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३०.०९.२०२४ रोजी प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान या योजनेच्या अंमलबजावणी आढाव्यासंदर्भात पार पडलेल्या बैठकीचे इतिवृत्त. (आदिवासी विकास विभागाचे पत्र क्र.आदिम-२०२३/प्र.क्र.१४४/का.१९, दिनांक २२.०२.२०२४)
- २) ग्रामविकास विभाग समक्रमांकाचे दि.१५.०३.२०२४, दि.०९.०५.२०२४, दि.१०.०५.२०२४, दि.३०.०५.२०२४, दि.१०.०६.२०२४, दि.०५.०८.२०२४ व दि.२०.०८.२०२४ रोजीची पत्रे.

प्रस्तावना :-

मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) महोदय, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३०.०९.२०२४ रोजी प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान या योजनेच्या अंमलबजावणीच्या आढाव्यासंदर्भात बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीचे इतिवृत्त आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भीय दिनांक २२.०२.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये निर्गमित केले आहे. सदर बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार, आदिम जमातीच्या लोकांना आवश्यक प्रमाणपत्रे विविध शासकीय यंत्रणांकडून प्राप्त करून घेण्यासाठी “समन्वय अधिकारी” म्हणून विभागीय आयुक्तांनी काम करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर इतिवृत्तामधील मुद्दा क्र.२ मध्ये ग्रामविकास विभाग व सर्व विभागीय आयुक्त यांना पुढीलप्रमाणे निर्देश देण्यात आले आहेत :-

“आदिम जमातीच्या लोकांना आवश्यक प्रमाणपत्रे जलदरित्या मिळण्यासाठी ग्रामविकास विभाग नोडल विभाग म्हणून कार्य करेल. ग्रामविकास विभागाच्या नियंत्रणाखाली विभागीय आयुक्त यांनी आदिम जमातीच्या लोकांना किमान आवश्यक प्रमाणपत्रे विविध शासकीय यंत्रणांकडून प्राप्त करून देण्यासाठी समन्वय अधिकारी म्हणून काम पहावे. प्रधान सचिव, ग्रामविकास विभाग यांनी याबाबत वेळोवेळी आढावा घ्यावा.”

सदर मुद्याच्या अनुषंगाने, संदर्भीय दिनांक १५.०३.२०२४, दि.०९.०५.२०२४, दि.१०.०५.२०२४, दि.०५.०८.२०२४ व दि.२०.०८.२०२४ रोजीच्या पत्रांच्वये, प्रधान सचिव यांच्या स्तरावरून विभागीय आयुक्त यांना प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान योजनेअंतर्गत आदिम जमातींना आवश्यक प्रमाणपत्रे जलद गतीने उपलब्ध करून देण्याबाबत आवश्यक त्या सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. आदिम जमातीतील लाभार्थी आवश्यक प्रमाणपत्रा अभावी विविध शासकीय योजनांच्या लाभापासून वंचित राहू नये, यासाठी सर्व विभागीय आयुक्त यांना आवश्यक ते निर्देश देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान योजनेअंतर्गत आदिम जमातींना आवश्यक प्रमाणपत्रे जलद गतीने उपलब्ध करून देण्याबाबत सर्व विभागीय आयुक्त यांनी पुढील प्रमाणे कार्यवाही करावी :-

- १) १८ वर्षावरील मतदार ओळखपत्र नसलेल्या सर्व व्यक्तींना १०० टक्के मतदार ओळखपत्र उपलब्ध करून देण्यात यावे.
- २) जात प्रमाणपत्राची मागणी केल्याप्रमाणे प्रस्ताव तपासून जात प्रमाणपत्र तात्काळ उपलब्ध करून द्यावेत. प्रत्येक कुटुंबातील किमान एका व्यक्तीला जात प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती कार्यवाही करावी.
- ३) ज्या व्यक्तींना आधारकार्ड अद्यापपर्यंत वितरित झाले नाही. त्या सर्वांकरिता ग्रामपंचायत स्तरावर शिबिरांचे आयोजन करून व त्यास प्रसिध्दी देऊन त्यांना १०० टक्के आधार कार्ड वितरीत करण्याची कार्यवाही तातडीने पूर्ण करण्यात यावी.
- ४) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत मागणीनुसार काम देण्यात यावे. जॉबकार्ड वितरणासाठी मोहिम घेऊन सर्व पात्र व्यक्तींना जॉबकार्ड उपलब्ध करून देण्यात यावेत.
- ५) अद्यापपर्यंत ज्या कुटुंबांना रेशनकार्ड वितरित करण्यात आले नाही त्या सर्व कुटुंबांना १०० टक्के रेशनकार्ड उपलब्ध करून देण्यात यावेत.
- ६) ज्या कुटुंबांचे बँक खाते अद्याप उघडण्यात आले नाहीत. त्यासाठी आवश्यक प्रमाणपत्रे उदा. आधारकार्ड इ. उपलब्ध करून देऊन त्या सर्व कुटुंबांचे बँक खाते उघडण्यात यावे.
- ७) ज्या व्यक्तींचे वन हक्क दावे प्रलंबित आहे त्यांचे दावे निकाली काढण्याच्या दृष्टीकोनातून कार्यवाही होणे आवश्यक आहे, आदिम जमातीतील ज्या व्यक्तींनी घरकुल व इतर कारणास्तव

वन जमिनीवर अतिक्रमण केले असेल तर ग्रामपंचायती मार्फत दावा दाखल करण्याकरिता आवश्यक ते सहकार्य व कागदपत्र उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

- ८) वय अधिवास प्रमाणपत्राची मागणी केल्याप्रमाणे वय अधिवास प्रमाणपत्र उपलब्ध करून द्यावेत. त्या व्यतिरिक्त सर्व पात्र व्यक्तींना वय अधिवास प्रमाणपत्र वितरणासाठी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.
- ९) आयुष्यमान भारत कार्ड उपलब्ध करण्यासाठी शिबिरांचे आयोजन करावे व सर्व व्यक्तींना आयुष्यमान भारत कार्ड उपलब्ध करून देण्यात यावे.
- १०) सर्व शेतकऱ्यांना पीएम-किसान योजनेचा लाभ देण्याची कार्यवाही करावी. तसेच वनपट्टे असणाऱ्या आदिम जमातीतील शेतकऱ्यांनाही पीएम-किसान योजनेचा लाभ देण्यात यावा.

२. आदिम जमातीतील कोणताही लाभार्थी आवश्यक प्रमाणपत्रांअभावी विविध शासकीय योजनांच्या लाभापासून वंचित राहणार नाही, याअनुषंगाने, विभागीय आयुक्त यांनी विशेष मोहीम हाती घेण्यात यावी. तसेच जिल्हाधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचा वेळोवेळी आढावा घेऊन त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करणे आवश्यक आहे. याबाबतच्या समन्वयाचे कामकाज उप आयुक्त (विकास), कोकण विभाग, नवी मुंबई यांनी पहावे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२४०९१९११५९५६५४२० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(सुभाष इंगळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

३. मा.मंत्री (ग्रामविकास व पंचायत राज) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग (सर्व)
६. विभागीय आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व),
७. सर्व जिल्हाधिकारी,
८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व),
९. उप आयुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व),
१०. उप आयुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग, नवी मुंबई,
११. सह सचिव (पंचायत राज), ग्रामविकास व पंचायत राज विभाग, बांधकाम भवन, फोर्ट, मुंबई.
१२. उप सचिव (केंद्रीय योजना), ग्रामविकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, बांधकाम भवन, मुंबई.
१३. संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, सी.बी.डी.बेलापूर, नवी मुंबई.
१४. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा (सर्व)
१५. निवड नस्ती (योजना-१०).